

SHRnutí PRACOVNíHO POSTUPU PRO KONTROLNí ORGÁNY

(je přílohou k metodice měření AAD - č. 114-MP-C008-08)

3.2. Metrologické požadavky

Analyzátor alkoholu v dechu používaný jako měřidlo pro účely uvedené v § 3 odst. 3 zákona o metrologii, tedy např. stanovení sankcí, ochrany zdraví nebo bezpečnosti při práci, musí být k daným účelům používán s platným ověřením. Doba platnosti ověřením je stanovena vyhláškou Ministerstva průmyslu a obchodu č. 345/2002 Sb., kterou se stanoví měřidla k povinnému ověřování a měřidla podléhající schválení typu, ve znění pozdějších předpisů.

Platnost ověřením zaniká v případech uvedených v § 7, odst. 2 vyhlášky Ministerstva průmyslu a obchodu č. 262/2000 Sb., ve znění vyhlášky č. 344/2002 Sb.

POZN.: Pokud výrobce měřidla předepisuje kontrolu metrologických vlastností měřidla v době kratší, než je v právní úpravě uvedená lhůta platnosti ověřením, je nutné dané měřidlo takovéto zkoušce podrobit (zkouška v době platnosti ověřením). Pokud by měřidlo nevyhovělo, v daném rozsahu předepsané zkoušce, je nutné tento stav kvalifikovat v souladu s výše uvedeným § 7, odst. 2 vyhlášky č. 262/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, tj. že měřidlu zanikla platnost ověřením. Takovéto měřidlo musí být po servisním zásahu, resp. justáži, podrobena novému ověřením ve smyslu zákona o metrologii.

Ověřením je provedeno nalepením úřední značky a vystavením ověřovacího listu, pokud měřidlo vyhovuje mimo jiné limitům stanoveným v doporučení OIML R 126.

4. PRACOVNí PODMíNKY

a) teplota (pro přenosné AAD):	při provozu	0 °C až 40 °C
	při uskladnění	-20 °C až 60 °C
	nebo podle technické dokumentace výrobce	pro konkrétní typ měřidla
b) relativní vlhkost:		30 % až 90 %
	nebo podle technické dokumentace výrobce	pro konkrétní typ měřidla
c) atmosférický tlak:		80 až 105 kPa
	nebo podle technické dokumentace výrobce	pro konkrétní typ měřidla

5. PŘÍPRAVA PRO MĚŘENÍ

Při přípravě měření vycházíme z technických informací pro dané používané stanovené měřidlo, provedeme vizuální prohlídku a kontrolu technického stavu analyzátoru alkoholu v dechu.

Zjišťujeme, jestli měřidlo:

- je platně ověřením a úřední značky jsou neporušeny
- je k dispozici kompletně (včetně náustků), podle technické dokumentace výrobce a v souladu s příslušným certifikátem schválení typu měřidla
- má náustky hygienické, jednorázové a odpovídající konkrétnímu typu měřidla
- má čitelné výrobní číslo
- nevykazuje-li při zapnutí, nějaká chybová hlášení (např. chyba vzorkovací systém, apod.)
- má nastavením času a data odpovídající skutečnosti (např. při změně letní /zimní čas)

Případné rozdíly je třeba neprodleně odstranit, nebo alespoň zaznamenat (zaprotokolovat).

Dále je zapotřebí respektovat pokyny vyplývající z příručky výrobce (dovozce) pro uživatele, zejména:

- jsou respektovány časové intervaly a postupy pro nastavením a údržbu, které je třeba dodržovat, aby se splnily požadavky pro maximální dovolené chyby
- je dodržována maximální a minimální teplota při skladování a uchovávání měřidla
- jsou respektovány normální pracovní podmínky

V případě kladného výsledku výše uvedených zjištění a pokynů lze po stabilizaci měřidla na provozní teplotu přistoupit k měření (testování) přítomnosti alkoholu v dechu.

6. PRACOVNÍ POSTUP PŘI MĚŘENÍ

Testování osoby na konzumaci alkoholu je možné po uplynutí 15-ti minut od posledního požití alkoholu. Během doby testování daná osoba nesmí kouřit, jíst a pít jakékoliv tekutiny. Tabákový nebo jiný kouř přítomný v dechu testované osoby, může poškodit měřicí systém analyzátoru alkoholu v dechu a způsobit nepřesné měření, a proto je testování osoby možné až po uplynutí nejméně 3 minut od skončení kouření.

Vzhledem k měřicímu principu přístroje a vyloučení podezření na zbytkový alkohol v ústní dutině (a pokračující intenzivní resorpci alkoholu do organismu) je nutné při pozitivních zkouškách na alkohol (na displeji přístroje se zobrazí číselná hodnota větší než 0,00) měření minimálně jednou zopakovat po uplynutí 5 minut. Aby bylo možné výsledek brát jako akceptovatelný, nesmí mezi výsledky obou měření být rozdíl větší než 10 %.

U každého měření v aktivním režimu je třeba zaznamenat datum, čas měření a naměřenou číselnou hodnotu včetně měřicí jednotky (mg/L nebo ‰).

POZN.: Měřicí přístroje pro měření alkoholu v dechu umožňují vyjádření zjištěné hmotnostní koncentrace etanolu buď v jednotkách mg/L nebo přepočtem analyzátozem na hmotnostní koncentraci alkoholu v krvi v jednotkách ‰ (promile), přičemž v ČR je, ve shodě s většinou sousedních zemí, užitá konstanta přepočtu 2,1 (viz nastavení měřicích přístrojů).

Do doby provedení změny legislativy, která by odlišila výše uvedené metody ve vyjadřovaných jednotkách zjištění hmotnostní koncentrace etanolu a návazně by stanovila limity vyjadřující míru porušení zákonných požadavků v daných oblastech v těchto jednotkách, je v případě nutnosti přepočtu zjištěné hladiny alkoholu v dechu na koncentraci alkoholu v krvi, např. ve správním řízení a pod., nutné použít přepočtový faktor zohledňující výše uvedené (statisticky vymezené) rozmezí přepočtu.

Z výše uvedeného důvodu jsou dále uvedené příklady zpracovány pouze v režimu zobrazení v jednotkách mg/L.

Pokud je analyzátozem alkoholu v dechu naměřená číselná hodnota menší nebo rovna 0,02 mg/L *), pak je nutné takové měření vyhodnotit jako negativní dechovou zkoušku, neboť naměřený výsledek leží v intervalu maximální dovolené chyby přístroje pro nulovou hodnotu alkoholu v dechu.

POZN.: *) Kromě maximální dovolené chyby přístroje je však při závěrečném posouzení výsledku, nutné zohlednit také nejistotu přepočtového faktoru (viz. Tabulka č. 8.)

6.1. Příklady základních variant, specifikace

Po uplynutí 15-ti minut bylo u testované osoby analyzátozem alkoholu v dechu (AAD) naměřeno a zaznamenáno:

6.1.1. Nulová číselná hodnota

- a) 3/4/2008 v 15:00 hodin naměřeno 0,00 mg/L
Vyhodnotit jako negativní dechová zkouška - 0,00 mg/L

POZN: Pouze v daném případě není nutné zkoušku opakovat.

- b) 3/4/2008 v 15:00 hodin naměřeno 0,02 mg/L

3/4/2008 v 15:05 hodin naměřeno 0,02 mg/L

Vyhodnotit jako negativní dechová zkouška - 0,00 mg/L

6.1.2. Akceptovatelná číselná hodnota

- a) 3/4/2008 v 15:00 hodin naměřeno 0,20 mg/L → pozitivní dechová zkouška

3/4/2008 v 15:05 hodin naměřeno 0,22 mg/L → rozdíl není větší než 10 % ,

Vyhodnotit měření jako střední hodnotu měření v 15:00 a 15:05 hodin.

b) 3/4/2008 v 15:00 hodin naměřeno 0,20 mg/L → pozitivní dechová zkouška

3/4/2008 v 15:05 hodin naměřeno 0,18 mg/L → rozdíl není větší než 10 % ,

Vyhodnotit měření jako střední hodnotu měření v 15:00 a 15:05 hodin.

Zaprotokolují se obě naměřené hodnoty, rozdíl však neznamená, že by AAD měřil „nesprávně“, protože pokud přihlídneme k rozpětím maximálních dovolených chyb měřidla, je rozdíl mezi první a druhou naměřenou hodnotou akceptovatelný.

6.1.3. Narůstající číselná hodnota

Typický stav způsobený zbytkovým alkoholem v ústní dutině (a pokračující intenzivní resorpci alkoholu do organismu).

3/4/2008 v 15:00 hodin naměřeno 0,20 mg/L → pozitivní dechová zkouška

3/4/2008 v 15:05 hodin naměřeno 0,25 mg/L → rozdíl je 25 % , pokračovat v měření

3/4/2008 v 15:10 hodin naměřeno 0,29 mg/L → rozdíl je 16 % , pokračovat v měření

3/4/2008 v 15:15 hodin naměřeno 0,31 mg/L → rozdíl je 6,9 % ,

Vyhodnotit měření jako střední hodnotu měření v 15:10 a 15:15 hodin.

Zaprotokolují se všechny (čtyři) naměřené hodnoty, ale akceptovatelný výsledek byl dosažen, až u posledních dvou naměřených hodnot, které budou výsledkem pro důkazní řízení.

Nejpravděpodobnější výskyt hodnoty je tam, kde se překrývají rozpětí vymezené maximem a minimem pro jednotlivé naměřené hodnoty (třetí a čtvrtou).

POZN.: Výrazné klesání číselné hodnoty není obvyklé (tzn. rozdíl mezi výsledky obou měření větší než 10 %), protože odbourávání alkoholu v tzv. post-resorpční fázi probíhá pozvolně.

8. STANOVENÍ „TOLERANČNÍCH POLÍ“ pro měření AAD

V případě zjištění obsahu alkoholu v těle řidiče (testované osoby) použitím metody stanovení alkoholu v dechu je nutné uplatnit toleranční pole dané maximální dovolenou chybou použitých přístrojů AAD v rámci této metody s tím cílem, aby byly maximálně omezeny možnosti zpochybnování výsledků provedených měření.

Následující stanovená toleranční pole respektují skutečnost, že platná legislativa a rozhodovací praxe pracuje pouze s těmito limitními hodnotami: 0,00 ‰ ; 0,30 ‰ a 1,00 ‰ .

POZN. č.1: Stanovení „tolerančních polí“ je uvedeno pro hodnocení překročení právními předpisy stanovených limitů, které jsou v současnosti v ČR uvedeny v promile (‰). Stanovené limity vyplývají ze zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, (hodnota 0,00 ‰ vyplývá ze zákazu řídit vozidlo pod jakýmkoli vlivem alkoholu a hodnota 0,30 ‰ je kritériem pro zařazení jednání z hlediska bodového hodnocení – v příloze k zákonu) dále pak zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů (hodnota 1,00 ‰ vychází z ustálené rozhodovací praxe soudů i správních orgánů, při výkladu pojmu stav vylučující způsobilost).

10. ZÁVĚR

Zákon 274/2008 Sb.(s účinností od 1.1. 2009), kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky, specifikuje v čl. XI, že pokud je provedené orientační vyšetření,

zjišťující obsah alkoholu v dechové zkoušce, pomocí analyzátoru alkoholu v dechu – stanoveného měřidla s platným ověřením, odborné lékařské vyšetření (odběr biologického materiálu, např. krve, slin) se již neprovede. V případě, že osoba tento způsob orientačního vyšetření odmítne, pak se provede odborné lékařské vyšetření.

S ohledem na maximální dovolenou chybu použitého analyzátoru a nejistotu přepočtu získaného výsledku měření na hmotnostní koncentraci alkoholu v krvi kontrolované osoby je nutno vyhodnotit výsledek měření zobrazený na displeji použitého analyzátoru podle následující tabulky.

Tabulka č. 8 Vyhodnocení získaného výsledku měření AAD kontrolními orgány

sloupec 1	sloupec 2
Naměřená hodnota hmotnostní koncentrace etanolu ve vydechovaném vzduchu po přepočtu na hmotnostní koncentraci alkoholu v krvi (odečet z displeje AAD)	Vyhodnocení na právními předpisy stanovené limity
(‰)	(‰)
0,00 až 0,24	≤ 0,20 negativní zkouška
0,25 až 0,54	> 0,20 a ≤ 0,30
0,55 až 1,26	> 0,30 a < 1,00
1,27 a více	≥ 1,00